

Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Den Helder houdende regels omtrent het handhaven met betrekking tot de Participatiewet, IOAW en IOAZ (Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ)

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijving

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers, de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. de wet(ten): Participatiewet, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
 - b. het college: het college van Burgemeester en Wethouders van Den Helder;
 - c. uitkering en uitkeringsnorm: de bijstand bedoeld in artikel 5, onderdelen b en d (inclusief de individuele inkomensvoorslag en de individuele studietoelage) van de Participatiewet en artikel 5, vierde lid, IOAW en IOAZ;
 - d. participatievoorzieningen: voorzieningen, subsidies, vergoedingen voor kosten welke zijn verstrekt in het kader van de participatie, conform de participatieverordening;
 - e. handhaving: alle activiteiten van de gemeente die erop gericht zijn dat regels worden nageleefd;

Hoofdstuk 2 Fraudepreventie

Artikel 2 Opdracht aan het college

1. Het college is verantwoordelijk voor het nemen van preventieve maatregelen gericht op het voorkomen van fraude. Hieronder wordt onder meer verstaan dat het college belanghebbenden vroegtijdig voorlicht en activiteiten en instrumenten inzet om de dienstverlening te optimaliseren, waardoor een spontane naleving van regels bevorderd wordt.
2. Het college neemt repressieve maatregelen gericht op het bestrijden van fraude. Hieronder wordt onder meer verstaan dat overtreding en fraude vroegtijdig geconstateerd en afgehandeld wordt en bij geconstateerde fraude daadwerkelijk de ten onrechte verstrekte bijstand plus de opgelegde bestuurlijke boete conform de wet wordt teruggevorderd.

Artikel 3 Voorlichting en communicatie

Het college kan bij beleidsregels invulling geven aan de fraudepreventie. Deze beleidsregels kunnen in ieder geval betrekking hebben op:

- a. de wijze waarop het college belanghebbenden informeert over de rechten en plichten die aan het ontvangen van uitkering evenals aan ondersteuning bij arbeidsinschakeling zijn verbonden;
- b. de consequenties van misbruik en oneigenlijk gebruik;
- c. de wijze van controle bij de vaststelling van het (verdere) recht;
- d. de handelwijze bij inconsequenties bij de vaststelling van het (verdere) recht;
- e. het gebruik van themacontroles bij de beoordeling van het (verdere) recht;

Artikel 4 Verificatie en valideren van gegevens

1. Het college voert bij de aanvraag en de vaststelling van (verder) recht bestandsvergelijkingen uit waarbij actuele gegevens worden gecontroleerd.
2. Op grond van de in het vorige lid bedoelde controle kan de uitkering, de uitkeringsnorm en/of ondersteuning bij participatie na verificatie bij de belanghebbende worden aangepast aan de veranderde omstandigheden.

Artikel 5 Controle

1. Het college controleert de rechtmatigheid van de verstrekte uitkering en uitkeringsnorm aan de hand van onderzoeken welke nader vastgelegd worden in beleidsregels/controleplan.

2. Op basis van de controle als bedoeld in het vorige lid, neemt het college besluiten met betrekking tot de rechtmatigheid van de uitkering en de wederzijds tussen het college en de belanghebbende resterende verplichtingen en de afhandeling daarvan.
3. Het college onderzoekt informatie die relevant is voor het recht op uitkering dan wel participatievoorzieningen.

Artikel 6 Gevolgen van fraude

1. Indien de belanghebbende onjuiste, onvolledige of in het geheel geen inlichtingen verstrekt die van belang zijn of kunnen zijn voor de toekenning, de hoogte, de duur of de voortzetting van de uitkering, dan wel de ondersteuning bij participatie gericht op arbeidsinschakeling vordert het college eventueel ten onrechte ontvangen uitkering terug en legt een bestuurlijke boete op conform de wet.
2. Indien een gedraging van belanghebbende, als bedoeld in het vorige lid, leidt tot benadeling van de gemeente, doet het college, onverminderd de mogelijkheid de ten onrechte ontvangen kosten van uitkering of participatie terug te vorderen, aangifte bij het Openbaar Ministerie, in overeenstemming met de door het Openbaar Ministerie op dit punt gehanteerde uitgangspunten.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 7 Nadere regels

Het college kan ten behoeve van de uitvoering van deze verordening, nadere regels vaststellen.

Artikel 8 Hardheidsclausule

Het college kan in individuele bijzondere situaties ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ".

Artikel 10 Inwerkingtreding

1. Na haar bekendmaking treedt de verordening in werking op 1 januari 2015.
2. Gelijktijdig met de inwerkingtreding van deze verordening is ingetrokken de 'Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013', door de raad vastgesteld in zijn vergadering op 17 december 2012.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 20 oktober 2014.

Koen Schuiling,

voorzitter

mr. drs. M. Huisman,

griffier

Artikelsgewijze toelichting:

Inleiding

Artikel 8b Participatiewet, artikel 35, eerste lid, onderdeel c van de IOAW en artikel 35, eerste lid, onderdeel c van de IOAZ bepaalt dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand, evenals voor bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wetten.

De regels hieromtrent zijn onder de Participatiewet niet veranderd ten opzichte van de Wet werk en bijstand. Deze verordening wijkt inhoudelijk dan ook niet af van de vorige Handhavingsverordening.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsomschrijving

Lid 1

De begrippen die in de verordening worden gebruikt hebben een gelijkkluidende betekenis als de omschrijving in de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en de Awb.

Lid 2

In dit lid worden omschrijvingen gegeven van begrippen die meer dan eens in de verordening voorkomen en waarvan het van belang is dat er telkens hetzelfde onder wordt verstaan.

Hoofdstuk 2 Fraudepreventie

Artikel 2 Opdracht aan het college

Handhaving omvat alle activiteiten van de gemeente die erop gericht zijn dat regels worden nageleefd om het misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkering en de voorzieningen geboden in het kader van participatie zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Lid 1

Het bestrijden van fraude verlegt zich meer en meer naar het moment waarop de belanghebbende een beroep doet op uitkering. Preventieve maatregelen spelen dan ook veel meer dan voorheen een belangrijke rol binnen handhaving. Door belanghebbenden vroegtijdig te informeren en door daarop de dienstverlening te optimaliseren wordt een spontane naleving van regels bevorderd. Hierbij is wel van belang te benadrukken dat de cliënt door het sturen van een beschikking, individueel, geïnformeerd wordt over de ter zake geldende rechten en plichten.

Na voorlichting aan belanghebbenden en heldere communicatie over het gemeentelijk fraudebeleid, vindt een controle plaats op aanvraag, dan wel bij een onderzoek naar de (verdere) voortzetting van het recht, waardoor voorkomen wordt dat belanghebbenden ten onrechte uitkering of een participatievoorziening ontvangen. De controle op de aanvraag en bij voortzetting, wordt onder andere vorm gegeven door middel van huisbezoeken en het gebruik van het Inlichtingenbureau en het Suwinet, waarin actuele gegevens staan van de belanghebbenden met betrekking tot inkomen uit loon of uitkering.

Lid 2

Hoewel getracht wordt meer en beter in te zetten op preventieve maatregelen, blijven repressieve Maatregelen binnen het handhavingsbeleid onontbeerlijk. De repressiemiddelen zijn: Afstemming van de uitkering, aangifte bij het Openbaar Ministerie, lik-op-stuk terugvorderen, opleggen van een bestuurlijke boete en de gevolgen voor de participatievoorzieningen.

Artikel 3 Voorlichting en communicatie

Handhaving gaat over de balans tussen rechten en plichten. Hierbij is het dan ook onontbeerlijk dat belanghebbenden worden voorgelicht over de rechten en plichten met betrekking tot de sociale zekerheid. Voorlichting is een continu proces, van aanvraag tot toekenning tot beëindiging en terugvordering. Het is de bedoeling dat voorlichting ook wordt verstrekt op digitale wijze. Handhaven van de regelgeving impliceert dat deze te handhaven moet zijn. Met andere woorden dienen de regels, de beschikkingen, de verplichtingen en voorwaarden voor iedereen duidelijk en eenduidig te zijn, voor zowel de belanghebbende als de uitvoerder. Belanghebbenden helpen om zelfstandig in hun levensonderhoud te voorzien is mogelijk de beste preventie van fraude. Hierbij is het van belang dat een aantal disciplines (de afdeling Publiekszaken, andere afdelingen van de gemeente, het Werkplein, re-integratiebedrijven, schuldhulpverlening e.d.) met elkaar samenwerken, zodat cliënten gemotiveerd, begeleid en ondersteund worden in hun stappen richting zelfstandige bestaansvoorziening.

Artikel 4 Verificatie en valideren van gegevens

Lid 1

In de desbetreffende wetten is de inlichtingenplicht van de belanghebbende verwoord, die van toepassing is op alle stadia van verlening van uitkering en ondersteuning bij participatie. Onderdeel hiervan is het overleggen van de (al dan niet gevraagde) gegevens. Bij het onderzoek bij de aanvraag of de (verdere) voortzetting dient beoordeeld te worden in hoeverre de verstrekte inlichtingen juist en volledig zijn. Verificatie van de overgelegde gegevens kan niet alleen plaatsvinden aan de hand van de door de belanghebbende verstrekte bewijsstukken. Om zekerheid te verkrijgen over de volledigheid van de verstrekte gegevens en inlichtingen is verificatie nodig van deze gegevens bij een aantal andere instanties. Bij voortzetting dient nagegaan te worden of de gegevens nog steeds juist zijn (valideren). Bij valideren spelen ook gegevens een rol die andere instanties tussentijds hebben verstrekt.

Lid 2

Wanneer uit bestandsvergelijkingen onregelmatigheden blijken in de actuele gegevens kan de uitkering dan wel de ondersteuning bij participatie aangepast worden, waarbij eerst een controle bij de belanghebbende dient plaats te vinden.

Artikel 5 Controle

Lid 1 en 2

Bedoeld wordt de controle tijdens de periode dat uitkering wordt ontvangen en na de beëindiging. In beleidsregels zullen de termijnen worden ingevuld, waarbinnen deze onderzoeken moeten worden verricht, op welke doelgroepen die onderzoeken gericht zijn en onder welke voorwaarden die onderzoeken kunnen plaatsvinden.

Lid 3

In het kader van handhaving en eventueel lik-op-stuk-beleid is het zaak alert te reageren op relevante signalen.

Artikel 6 Gevolgen van fraude

Lid 1

Dit lid regelt de verlaging van de bijstand dan wel inkomensvoorziening, conform de Afstemmingsverordening Participatiewet en Afstemmingsverordening IOAW en IOAZ, als betrokkene niet aan de verplichtingen voldoet of ten onrechte uitkering dan wel een participatievoorziening heeft ontvangen.

Lid 2

In dit lid is geregeld dat aangifte van fraude wordt gedaan bij het Openbaar Ministerie. De voorwaarden voor aangifte worden jaarlijks afgestemd met het Openbaar Ministerie.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikelen 7 t/m 9

Behoeven geen nadere toelichting.